

COLLECTIEF GOOI & VECHT

Regio
Gooi en Vechtstreek

Gemeente Eemnes

Hellemans Consultancy B.V.

Christiaan van Dijk

Consultant
De Beek 18-b
3871 MS Hoevelaken
T +31 30 225 50 11
M + 31 6 57759593
vandijk@hellemansconsultancy

Management samenvatting

Het gemeentelijk collectief Gooi&Vecht bestaat uit de gemeenten Blaricum, Eemnes, Laren, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Wijdmeren en regio Gooi & Vechtstreek en kopen sinds vele jaren collectief energie in. De inkoop betreft de energiebehoefte van de gemeentelijke organisaties en regio Gooi & Vechtstreek van circa 16,7 miljoen kWh elektriciteit en 1,3 miljoen m³ gas.

Het collectief Gooi&Vecht heeft de ambitie om per 2022 duurzame energie in te kopen waarmee het aan de regionale en gemeentelijke duurzaamheidsambities en de duurzame ontwikkeling van de regio bijdraagt. Ter voorbereiding op de aanbesteding van de energie inkoop heeft het collectief in samenwerking met energieadviesbureau Hellemans Energy Consultancy een ontwikkeltraject ingezet. Het doel van dit traject is om de mogelijkheden voor de inkoop van duurzame energie te onderzoeken en vervolgens de duurzame uitgangspunten en duurzaamheids-strategie voor de aanbesteding voor levering vanaf 2022 te formuleren. De deelnemende gemeenten hebben in meerdere werksessies gedurende 2020 collectieve uitgangspunten en een voorgenomen duurzaamheids- en aanbestedingsstrategie bepaald welke in dit besluitvormingsdocument zijn beschreven.

Duurzame doelstellingen collectief Gooi&Vecht

De gemeentelijke doelstellingen om op termijn energie-, klimaat- of CO₂-neutraal te worden kunnen aan de hand van drie invalshoeken van de trias energetica benaderd worden: het besparen op eigen verbruik, de opwekking van duurzame energie en tot slot het inkopen van duurzame energie. De hoeveelheid energie die het collectief na energiebesparing en eigen duurzame opwek nodig heeft, koopt zij tot slot in op de energiemarkt en dat wil het collectief zo duurzaam mogelijk doen.

In dit kader wil het collectief het lokaal en regionaal duurzaam opwekken van energie stimuleren. Het collectief Gooi&Vecht beoogt dit te doen door zowel zoveel mogelijk duurzame energie uit de eigen regio als duurzame energie in kopen bij haar leverancier(s). Bij deze aanbesteding staat daarom de vraag centraal in hoe de inkoop van energie ingezet kan worden om de lokale energietransitie te versnellen of kan bijdragen aan de verduurzaming van de regionale energie-opwekcapaciteit.

Regionaliteit, lokale initiatieven en burgerparticipatie

Het collectief heeft de expliciete wens om met de inkoop van elektriciteit een stimulans te geven aan regionale duurzame opwekprojecten en initiatieven en daarmee de regionale energietransitie. In lijn met de Regionale Energie Strategie en het Klimaatakkoord is burgerparticipatie en lokaal eigenaarschap daarvoor essentieel.

De inzet of stimulans van burgerinitiatieven, zoals energie coöperaties, voor de realisatie van duurzame opwekking zijn een belangrijke optie voor levering van duurzame elektriciteit aan het collectief Gooi&Vecht. Lokale initiatieven versterken de burgerparticipatie, vergroten het draagvlak en bevorderen de transitie naar een duurzame gemeente. Daarnaast stelt het Klimaatakkoord dat 50% van nieuwe opwek in lokaal eigendom moet zijn.

Aanbestedingsstrategie duurzame energie inkoop 2022 en verder

De voorgenomen aanbestedingsstrategie is, zoals de inkoop van duurzame energie per definitie is, onlosmakelijk verbonden aan de inkoop van Garanties van Oorsprong en CO₂-compensatiecertificaten. Deze certificaten vormen het administratieve bewijs van duurzame levering, ook in het geval van nieuwe (additionele) regionale energie opwek. Het collectief is op basis van de werksessies en aanvullend onderzoek voornemens de opdracht voor energielevering vanaf 2022 in twee delen in de markt te zetten. De doelstelling, additionele regionale stimulans komt middels dit voorstel (strategie) het beste tot zijn recht binnen de mogelijkheden van de energiemarkt en aanbestedingswet.

1. Hoofdperceel

Dit perceel betreft ongeveer 80% van totale volume aan elektriciteit, oftewel 13.784 MWh. Het collectief zet dit deel van de opdracht in de markt op basis van een 2 jarige overeenkomst voor de leveringsperiode 2022 en 2023. Daarbij dient de leverancier, naast de reguliere leverancierstaken, het volledige volume van dit perceel duurzaam te leveren in de vorm van Nederlandse GvO's wind en/of zon. Gezien de relatief korte contractperiode stelt het collectief echter geen aanvullende eisen ten aanzien van additionaliteit aan de GvO's. Iedere deelnemende gemeente gaat binnen deze opdracht een individuele leveringsovereenkomst aan met de winnende leverancier. De voorwaarden voor alle deelnemende gemeenten zijn gelijk.

2. Aanbestedingsvrije percelen

Daarnaast reserveert het collectief een deel van haar volume voor lokale energiecoöperaties. Hiermee stimuleert het collectief deze lokale partijen en de realisatie van nieuwe duurzame opwek in de regio. De aanbestedingswet biedt de mogelijkheid een deel (maximaal 20% en 80k) van een opdracht aanbestedingsvrij te gunnen. Het collectief gunt op basis hiervan, per gemeente, jaarlijks een 1 jarige overeenkomst aan de lokale energie coöperaties. Het volume dat per gemeente

gegend kan varieert maar in totaal resulteert dit in ongeveer 20% van het totale contractvolume. Iedere deelnemende gemeente gaat binnen deze opdracht een individuele leveringsovereenkomst aan met de lokale energie coöperatie. OM Nieuwe Energie is de overkoepelende coöperatie die dit voor de lokale coöperaties faciliteert. De voorwaarden worden op collectieve basis vanuit regio Gooi&Vecht overeengekomen en zijn voor alle deelnemende gemeenten gelijk.

Mogelijke toekomstvisie G&V: Gezamenlijke Energie Maatschappij?

De bovenstaande aanbestedingsstrategie voor 2022 en 2023 resulteert middels de eigen inkoop van energie in een concrete bijdrage aan de opwekking van additionele lokale energie. De strategie voorziet hierin door een deel van het totale volume van elektriciteit (maximaal 20%) lokaal te gunnen.

De visie van het collectief voor de toekomst gaat hierin echter nog een stap verder en kan op verschillende manieren bereikt worden. Indien het collectief maximaal wil bijdragen aan de realisatie van nieuwe duurzame opwekcapaciteit in de eigen regio kan zij dit als gemeenten bijvoorbeeld zelf gaan organiseren door middel van een gezamenlijke energie maatschappij. Een mogelijk toekomstbeeld daarbij is om vanaf 2024 de levering van energie op maatschappelijke gronden middels quasi inbesteden direct aan lokale partijen te kunnen gunnen. Deze wijze van inkopen biedt de mogelijkheid om de gehele leveringsopdracht te gunnen aan lokale partijen. Aan de hand van inkoop op maatschappelijke gronden kunnen de deelnemende gemeenten rechtstreeks duurzame energie inkopen bij de energie coöperaties in de regio.

Het collectief wil daarom de 2 jarige contractperiode benutten om de haalbaarheid van bovenstaande mogelijkheden te onderzoeken, voor te bereiden en eventueel verder te ontwikkelen. Dit betekent dat de gemeenten 2021 benutten om deze voorbereiding uit te voeren en in 2022 en 2023 de aanpak eventueel verder ontwikkelen.

Het collectief is ervan overtuigd door de uitvoering van deze strategie een substantiële bijdrage te leveren aan de noodzakelijke verduurzaming van de regio Gooi & Vechtstreek!

HELLEMANS ADVISEERT

Inhoud

1. Aanleiding	5
2. Duurzame doelstellingen collectief Gooi&Vecht	6
3. Bijdrage inkoop aan de doelstellingenduurzaamheidsdoelstellingen	8
4. Scenario's inkoop Duurzame Elektriciteit Fase 2	11
5. Kosten duurzame energie	11
6. Duurzaamheidstrategie inkoop energie Fase 2	16

1. Aanleiding

Het gemeentelijk collectief Gooi&Vecht bestaat uit de gemeenten Blaricum, Eemnes, Laren, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Wijdemeren en regio Gooi & Vechtstreek en kopen sinds vele jaren collectief energie in. Het betreft hierbij de inkoop voor de energievoorziening van de totale gemeentelijke organisaties en regio Gooi & Vechtstreek. De scope is de inkoop van elektriciteit en gas. Het verbruik van het collectief Gooi&Vecht was in 2019 circa 16,7 miljoen kWh elektriciteit en 1,3 miljoen m³ gas. In het vervolg van het document refereren we aan alle deelnemers als “collectief Gooi&Vecht”.

Het collectief Gooi&Vecht is in 2019 gestart met de voorbereidingen van de collectieve inkoop van energie. De toenmalige leveringsovereenkomst voor zowel elektriciteit als aardgas eindigden per 31 december 2019. De doelstelling van het collectief Gooi&Vecht was om per 1 januari 2020 leveringsovereenkomsten af te sluiten voor de inkoop van duurzame energie voor de gemeentelijke organisaties en regio Gooi & Vecht.

Het collectief Gooi&Vecht had daarbij namelijk de ambitie om duurzame energie in te kopen waarmee aan de regionale en gemeentelijke duurzaamheidsambities kon worden bijgedragen. Met die aanbesteding wilden de gemeenten de markt uitdagen om de duurzame ontwikkeling van de regio te stimuleren. Zij wilden de mogelijkheden verkennen om de markt te stimuleren om voor de gemeenten nieuwe (additionele) duurzame opwekking te realiseren in de regio en op die manier bij te dragen aan de klimaatdoelen. Deze vorm van aanbesteden behelst een hogere mate van complexiteit en vereist daarmee een gedegen voorbereiding. De beschikbare voorbereidingstijd tot 1 januari 2020 was echter te gering.

Tweesporenstrategie: Aanbesteding in 2 fases

Op basis daarvan heeft het collectief Gooi&Vecht toen besloten om de aanbesteding in 2 fases uit te voeren. De gemeenten hebben de keuze gemaakt om voor een initiële kortere contractperiode de eis voor regionale additionaliteit te laten vervallen. Vervolgens wilde het collectief Gooi&Vecht fase 1 benutten om middels een ontwikkeltraject fase 2 voor te bereiden en een maximaal resultaat te behalen.

1. **Fase 1:** Contractperiode van 1 januari 2020 tot 31 december 2021 met uitvraag van Garanties van Oorsprong Nederlandse Wind of Zon voor elektriciteit en VER's (CO₂ compensatiecertificaten) voor aardgas (beide van het hoogste duurzaamheidsniveau) maar zonder aanvullende eisen ten aanzien van additionaliteit (nieuwe opwek) of regionaliteit.
2. **Fase 2:** Contractperiode vanaf 1 januari 2022 waarbij de doelstelling is om binnen de huidige mogelijkheden maximaal resultaat te behalen ten aanzien van regionale, additionele duurzame opwek.

Ontwikkeltraject

De initiële contractperiode (fase 1) wordt door het collectief Gooi&Vecht benut om alle mogelijkheden voor te bereiden om in de 2e fase de kansen op het realiseren van de regionale doelstellingen middels deze aanbesteding te maximaliseren. In het kader van deze voorbereiding heeft het collectief in samenwerking met Hellemans Energy Consultancy een ontwikkeltraject ingezet. Het doel van dit traject is om de duurzame uitgangspunten en duurzaamheidsstrategie voor de aanbesteding voor levering vanaf 2022 te formuleren.

In de periode van maart 2020 tot en met september 2020 zijn daarom 5 kennis- en werksessies georganiseerd. Hierbij waren vertegenwoordigers van alle deelnemende gemeenten aanwezig. Tegelijkertijd hebben verkennende gesprekken plaats gevonden met verschillende (lokale) marktpartijen waaronder lokale energie coöperaties.

Besluitvormingsdocument

Het ontwikkeltraject heeft geleid tot collectieve uitgangspunten en een voorgenomen duurzaamheid- en aanbesteding strategie. Deze conclusies worden in dit stuk toegelicht dat daarmee het tussenresultaat van het ontwikkeltraject is. Dit besluitvormingsdocument beschrijft de visie van het collectief Gooi&Vecht op de wijze waarop de inkoop van duurzame energie kan bijdragen aan de realisatie van de genoemde doelstellingen. Het document is het eerste resultaat ter voorbereiding op fase 2 waarmee de projectgroep de voortgang van het project binnen de gemeenten toetst en geaccordeerd krijgt.

De centrale vraag is: *Hoe kan de gemeente de inkoop van energie als middel inzetten om bij te dragen aan de regionale energietransitie?*

2. Duurzame doelstellingen collectief Gooi&Vecht

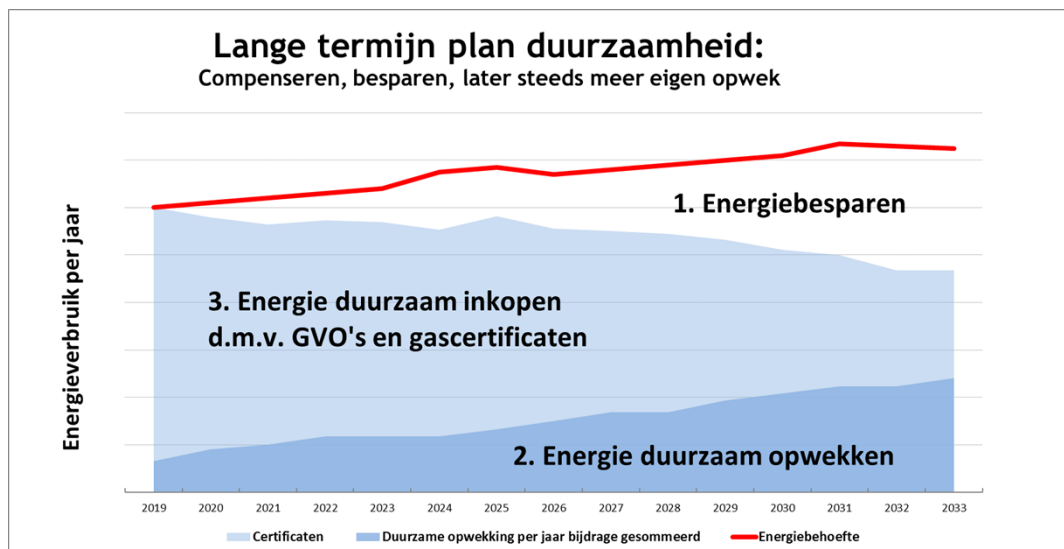
Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het **Klimaatakkoord**: de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Gezamenlijk moet de CO₂-uitstoot sterk verminderd worden: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. In september 2020 heeft de Europese Unie deze doelstellingen zelfs aangescherpt naar 55% reductie. Het einddoel is CO₂- en energieneutraliteit in 2050.

Regionale Energie Strategie (RES) Noord Holland Zuid

Één van de afspraken vanuit het Klimaatakkoord is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. Iedere regio stelt hiertoe een Regionale Energie Strategie op waarin per regio door Provincie, gemeenten en waterschappen de potentie voor nieuwe duurzame opwek moet worden bepaald. Het collectief Gooi&Vecht is geografisch gelegen in RES regio Noord Holland Zuid en de RES-regio Amersfoort (Eemnes). De regio Noord Holland Zuid heeft in de concept RES een bod (bijdrage aan landelijke opwekpotentie) gedaan voor de duurzame opwek van 2,7 TWh. Dit is de geschetste potentie in de regio. Gegeven de huidige wet- en regelgeving en lokale invulling daarvan, is er op dit moment echter sprake van een laag ambitie niveau.

Doelstelling Collectief Gooi&Vecht

Ter voorbereiding op dit project hebben de deelnemende gemeenten hun doelstellingen ten aanzien van verduurzaming in het algemeen en duurzame energie in het bijzonder verzameld en bleken in lijn met de landelijke doelstellingen. De gemeentelijke doelstellingen om op termijn energie-, klimaat- of CO₂-neutraal te worden kunnen aan de hand van drie invalshoeken van de trias energetica benaderd worden: het besparen op eigen verbruik, de opwekking van duurzame energie en tot slot het inkopen van duurzame energie. In onderstaande grafiek is aangegeven hoe deze drie invalshoeken op termijn bijdragen aan de verduurzaming van de gemeentelijke energievoorziening.

Figuur 2.1: Lange termijn plan duurzaamheid

1. Energiebesparing

De eerste invalshoek betekent het reduceren van het energieverbruik bijvoorbeeld door middel van de isolatie van gemeentelijke gebouwen. Op termijn moeten gebouwen zonder aardgas verwarmd. De verwarming gebeurt dan met elektriciteit, via warmtepompen, of op duurzame warmte die met een warmtenet wordt aangeleverd, zoals nu stadsverwarming werkt. Hoewel de ontwikkelingen op het gebied van het gasvrij maken tijd nodig hebben zullen de stappen die hier toe leiden invloed hebben op het elektriciteit- en gasverbruik. Dit kan zowel dalen door energiebesparing, als stijgen door elektrificatie.

Besluit → Energiebesparing wordt geen expliciet onderdeel in de aanbesteding. In de leveringsovereenkomst wordt voldoende flexibiliteit geborgd door de contractuele bepalingen t.a.v. bandbreedtes voor minimale en maximale volumes.

2. Duurzame opwek

Er zijn geen kwantitatieve gemeentelijke doelstellingen ten aanzien van het realiseren van eigen gemeentelijke duurzame opwek (bv. PV installaties op gemeentelijke daken). In de RES is opgenomen dat 30-60% van alle grote daken in de gemeenten moeten worden voorzien van zonnepanelen. Dit heeft echter niet per definitie een directe betrekking op de gemeentelijke daken.

Een andere doelstelling is het vervullen van de voorbeeldfunctie naar inwoners en de rol om de maatschappij te helpen verduurzamen (bv. daken beschikbaar gesteld aan coöperaties). De vraag is welke rol de gemeente vervult bij het realiseren van zon op daken? Daarnaast is het van groot belang om burgers te laten participeren. Echter, verschillende gemeenten zijn reeds volop bezig om hun gemeentelijk daken te voorzien van zonnepanelen. In de aanbesteding dient rekening te worden gehouden met deze geplande eigen opwek. Hierbij moet het verschil tussen opwek achter de meter en voor de meter in acht worden genomen.

Aanvullend hebben de deelnemers in dit ontwikkeltraject onderzocht welke gemeentelijke daken of grondposities beschikbaar en geschikt zijn om in te zetten voor dit project. De intentie daarvan was om te onderzoeken of deze posities via de aanbesteding door een energieleverancier ontwikkeld kunnen worden met als doel de realisatie van duurzame energie opwekcapaciteit. Deze mogelijkheden zijn echter zeer beperkt en worden dus niet in deze aanbesteding benut.

Besluit → De gemeenten realiseren zon op gemeentelijke daken in eigen beheer en dus buiten deze aanbesteding om.

Besluit → De gemeenten zetten geen gemeentelijke dak- of grondposities in voor deze aanbesteding.

3. Duurzame inkoop

De hoeveelheid energie die het collectief na energiebesparing en eigen duurzame opwek nodig heeft, koopt zij tot slot in op de energiemarkt en dat wil het collectief zo duurzaam mogelijk doen. Het collectief Gooi&Vecht wil in dit kader het duurzaam opwekken van energie stimuleren. Het collectief Gooi&Vecht beoogt dit te doen door zowel zoveel mogelijk duurzame energie uit de eigen regio als duurzame energie in kopen bij haar leverancier(s).

Bij deze aanbesteding staat de vraag centraal in welke mate de inkoop van energie ingezet kan worden om de lokale energietransitie te versnellen of kan bijdragen aan de verduurzaming van de regionale energie-opwekcapaciteit. In het verlengde van deze vragen liggen vragen als de gewenste mate van additionaliteit en regionaliteit. In hoeverre kunnen en willen de gemeenten de samenwerking met lokale of regionale partijen zoals coöperaties of andere burgerinitiatieven bevorderen? Wat zijn de ruimtelijke mogelijkheden? Wat zijn de afspraken binnen de RES? Daartegenover staan natuurlijk de mogelijk verschillende duurzame ambities per opdrachtgever, het politieke en bestuurlijk draagvlak en de mogelijkheden om eventuele kosten of investeringen voor deze ambities te accepteren. De antwoorden op deze en vele andere vragen bepalen de manier waarop het collectief Gooi&Vecht duurzame energie inkoop.

Samenwerking

De deelnemende gemeenten zijn onderdeel van het collectief Gooi&Vecht en hebben bij de start van dit project hun commitment naar elkaar uitgesproken in een samenwerkingsovereenkomst. De uitgangspunten daarbij zijn gedeelde lasten en baten om tot een maximaal collectief resultaat te komen.

Rol gemeente

Gezien de hoge ambitie van dit project hebben deelnemende gemeenten daarnaast uitgesproken een actieve rol aan te nemen.

Dit betekent onder andere dat de deelnemer zowel intern als extern moet uitleggen wat de gemaakte keuze en uitgangspunten zijn en wat de inkoop-technische en RES-gerelateerde consequenties/risico's en kansen zijn. Daarbij is eigenaarschap van een lokale of regionale ambtenaar voor het thema energie en voor dit project essentieel.

Het volgende hoofdstuk van dit document beschrijft de bijdrage die het collectief middels de inkoop van energie kan leveren. Hoofdstuk 3 gaat in op het systeem van Garanties van Oorsprong als administratief bewijs voor duurzame opwek en hoe dit systeem ingezet kan worden voor de stimulans van regionale verduurzaming. In hoofdstuk 4 zijn de mogelijke inkoopscenario's op ambitieniveau geschetst. Vervolgens licht hoofdstuk 5 de geraamde kosten hiervoor toe. Tot slot beschrijft hoofdstuk 6 de voorgenomen duurzaamheids- en aanbestedingsstrategie om de onderliggende aanbesteding vorm te geven.

3. Bijdrage inkoop aan de duurzaamheidsdoelstellingen

De inkoop en opwek van duurzame energie hangen onlosmakelijk samen met het systeem van Garanties van Oorsprong. Zoals geschreven gaat dit hoofdstuk in op het systeem van Garanties van Oorsprong als administratief bewijs voor duurzame opwek en hoe dit systeem ingezet kan worden voor de stimulans van regionale verduurzaming. Het collectief wil duurzaam opgewekte energie inkopen. De energiemarkt in Nederland hanteert daarvoor het systeem van Garanties van Oorsprong die per garantie het bewijs vormen voor de opwek van 1 MWh duurzame energie. Hieronder volgt een toelichting op dit systeem.

Elektriciteit

Een windmolen produceert duurzame elektriciteit. Deze elektriciteit wordt in het elektriciteitsnet geïnjecteerd. Ditzelfde gebeurt met de elektriciteit van andere windmolens en de met gas en steenkolen geproduceerde elektriciteit. Als de duurzame elektriciteit eenmaal op het elektriciteitsnet zit, is de oorsprong niet meer traceerbaar. De duurzame elektriciteit wordt gemengd met elektriciteit die uit andere bronnen is geproduceerd. Oftewel: uit elk stopcontact komt dezelfde elektriciteit.

Om toch aan te kunnen tonen er duurzame elektriciteit is geleverd, ontvangt de klant Garanties van Oorsprong (GvO's). Een GvO laat zien waar en hoe de duurzame elektriciteit is opgewekt. Een andere manier om aan te tonen dat je duurzame elektriciteit afneemt is er niet. Behalve als je zelf zonnepanelen op je dak legt en het systeem direct aansluit op je elektriciteitsvoorziening of als je een directe kabel van de windmolen naar het gemeentehuis trekt.

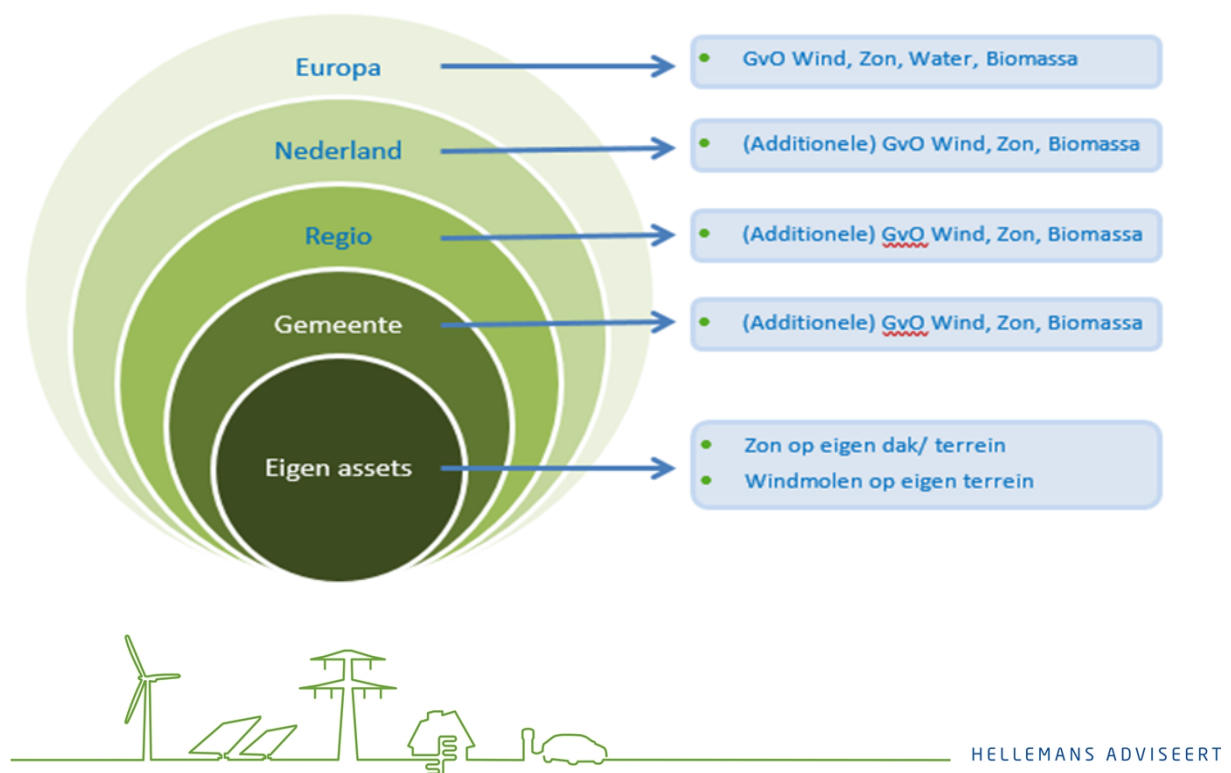
In Nederland zijn er onder andere windmolen- en zonneparken die duurzame elektriciteit opwekken en de bijbehorende hoeveelheid GvO's genereren. Deze GvO's worden door CertiQ, een overheidsinstantie, geadmistreerd. In 2019 werd in Nederland 37% van alle elektriciteit als duurzame elektriciteit verkocht. Maar slechts 14% van alle in Nederland geproduceerde elektriciteit komt uit hernieuwbare bronnen als wind, zon en biomassa. Dat betekent dat de overige duurzame elektriciteit (of de GvO's daarvan) door de leveranciers in het buitenland wordt gekocht en aan de Nederlandse klanten verkocht. (Bron: WISE – World Information Service on Energy).

Aardgas

Feitelijk bestaan er 2 opties om aardgas te verduurzamen; door middel van het kopen van CO₂-compensatiecertificaten zoals VER Gold standard of door Vertogas gecertificeerd groen gas in te kopen middels GvO's. De kosten voor beide mogelijkheden (zie hoofdstuk 5) lopen erg uit een en zijn een belangrijke overweging.

3.1 Herkomst en Bron

De herkomst en bron van de Garanties van Oorsprong zijn zeer bepalend voor de mate van duurzaamheid, de beschikbaarheid en de prijs. Zo stelt de CO₂ Prestatieladder dat de inkoop van Europese GvO's draagt niet bij aan Nederlandse doelstelling en wordt daarom niet als 100% duurzaam gezien. Onderstaande figuur 3.1 toont de mogelijke bronnen en hun herkomst.

Bron

De meest gangbare bronnen van duurzame elektriciteit zijn zon, wind, waterkracht en biomassa. De deelnemers hebben ten aanzien hiervan de volgende besluiten genomen;

Besluit → *Het collectief sluit GvO's biomassa uit en sluit daarbij aan bij de zorgen die er binnen de MRA zijn geuit over houtachtige biomassa.*

Besluit → *Het collectief wil de mogelijkheid bieden om een % GvO's van nieuwe innovatieve bronnen zoals getijdenenergie of energie uit geothermie te kunnen leveren.*

Herkomst

De herkomst van GvO's betekent simpelweg waar de duurzame elektriciteit geproduceerd is. De deelnemers hebben ten aanzien van de herkomst van de duurzame elektriciteit die zij willen inkopen de volgende besluiten genomen;

Besluit → *Het collectief sluit Europese GvO's uit omdat deze niet bijdragen aan de Nederlandse energietransitie.*

Besluit → *De geleverde GvO's dienen minimaal uit Nederland afkomstig te zijn.*

Besluit → *Het collectief heeft de voorkeur zo veel mogelijk (indien realistisch) GvO's uit duurzame opwek-installaties uit de regio Gooi & Vechtstreek geleverd te krijgen en eventueel de rest uit Nederland.*

3.2 Additionaliteit

Het collectief spreekt de wens uit om met de inkoop van elektriciteit bij te dragen aan de realisatie van nieuwe duurzame opwek: additionele duurzame elektriciteit.

Besluit → *Het collectief eist minimaal additionaliteit binnen Nederland maar streeft naar regionale additionaliteit..*

3.3 Regionaliteit, lokale initiatieven en burgerparticipatie

Het collectief heeft de expliciete wens om met de inkoop van elektriciteit een stimulans te geven aan regionale projecten en initiatieven en daarmee de regionale energietransitie. In de Regionale Energie Strategie en het Klimaatakkoord is burgerparticipatie en lokaal eigenaarschap essentieel. De inzet of stimulans van burgerinitiatieven, zoals energie coöperaties, voor de realisatie van duurzame opwekking zijn een belangrijke optie voor levering van duurzame elektriciteit aan het collectief Gooi&Vecht. Hoewel het volume van deze leveringen beperkt zal zijn, zijn er ook duidelijke voordelen. Lokale initiatieven versterken de burgerparticipatie, vergroten het draagvlak en bevorderen de transitie naar een duurzame gemeente. Daarnaast stelt het Klimaatakkoord dat 50% van nieuwe opwek in lokaal eigendom moet zijn.

Bij veel lokale initiatieven voor duurzame opwekking werken partijen samen met leveranciers omdat de initiatiefnemers zelf de energie niet door kunnen en mogen leveren aan de eindgebruiker. Het is dus gebruikelijk dat leveranciers en lokale initiatieven samenwerken. Lokale duurzame initiatieven voor wind- en zonne-energie krijgen vaak te maken met weerstand vanuit lokale belanghebbenden en burgers. Ervaring leert dat het succes van duurzame initiatieven groter wordt indien lokale belanghebbenden in een vroeg stadium betrokken worden bij de ontwikkeling. Ook voor de leverancier van additionele duurzame regionale energie zal dit een belangrijke factor zijn.

Voordelen energie coöperaties:

- Directe link met lokale projecten / lokale betrokkenheid;
- Impuls RES;
- Goede verklaring herkomst energie;
- Gemeente als voortrekker;
- Geld blijft in de regio.

Nadelen energie coöperaties:

- Mogelijk prijsverhogend;
- Relatief onervaren leverancier;
- Beperkte beschikbaarheid.

Energie Verbonden

In elke deelnemende gemeente in de regio Gooi & Vechtstreek is/zijn een of meerdere lokale energie coöperatie(s) actief. De regio telt momenteel zeker 7 coöperaties welke zijn verbonden in het samenwerkingsverband van de energievoöperaties Gooi en Vecht "Energie verbonden". Dit is de overkoepelende coöperatie waarin deze lokale coöperaties samenwerken.

Vanuit de wens van de deelnemende gemeenten om een bijdrage te leveren aan lokale projecten of initiatieven zijn er na werksessie 4 in de periode juli en augustus 2020 meerdere gesprekken gevoerd met zowel Energie verbonden als de coöperatieve energie leverancier Om Nieuwe Energie. Deze partijen zijn allen erg gemotiveerd, willen de realisatie van regionale duurzame opwek versnellen en staan open voor samenwerking met de gemeenten. Energie Verbonden heeft daarbij tijdens deze verkennende gesprekken aangegeven dat zij met name geholpen zijn wanneer het collectief (een deel van) hun elektriciteitsbehoefte bij de energie coöperaties inkoopt. De revenuen van deze levering zetten de coöperaties vervolgens in om in de regio Gooi & Vechtstreek verder te verduurzamen.

Ten aanzien van regionaliteit hebben de deelnemers van het collectief daarom de volgende uitgangspunten afgesproken.

Besluit → Het collectief wil een regionale stimulans aan lokale partijen bieden middels de inkoop van energie.

Besluit → Het collectief is bereid hiervoor hogere kosten te accepteren.

Besluit → De leveringsovereenkomst biedt de mogelijkheid om GvO's af te nemen van regionale projecten.

3.4 Duurzame inkoop - Collectief Gooi&Vecht

Het doel van het collectief is niet het inkopen van GvO's of certificaten. GvO's en certificaten zijn echter een onlosmakelijk onderdeel van de inkoop van duurzame energie. Ook als de elektriciteit voor 100% uit regionale en nieuwe (additionele) bronnen komt. Het collectief Gooi&Vecht zet het systeem van GvO's in de 2 fases op verschillende manieren in:

Fase 1: Huidige leveringsovereenkomsten

In de huidige leveringsovereenkomsten vanaf 2020 tot en met 2021 koopt het collectief Gooi&Vecht 100% duurzame energie in door middel van Nederlandse wind GvO's voor elektriciteit en VER's Gold Standard voor aardgas. Hiermee koopt het collectief duurzaam energie in en draagt bij aan de Nederlandse energietransitie.

Fase 2: Toekomstige inkoop – 2022 e.v.

Om werkelijk bij te dragen aan de bovenliggende doelstellingen is het echter de wens dat de gemeenten zelf zoveel mogelijk energie gaan betrekken uit duurzame, additionele, regionale opwekcapaciteit. Bovendien willen de gemeenten een voorbeeldfunctie bekleden voor eigen burgers en bedrijven. Hoe sneller het aandeel duurzame opwekking groeit hoe beter het is. Additionaliteit (nieuwe opwek) en regionaliteit zijn essentieel bij de specificatie van duurzaamheid voor fase 2. Collectief Gooi&Vecht wil hiermee werkelijk bijdragen aan nieuwe duurzame opwekking in de regio. Voor de eventuele transitieperiode binnen fase 2 naar regionale opwek (totdat deze nieuwe opwek gerealiseerd is) volstaan GvO's Nederlandse wind voor elektriciteit en VER's Gold Standard voor aardgas.

De volgende hoofdstukken van dit document beschrijven de manier waarop het collectief dit wil uitvoeren. Hiertoe beschrijft hoofdstuk 4 mogelijke inkoopscenario's op ambitieniveau. Hoofdstuk 5 gaat in op de geraamde kosten hiervoor. En hoofdstuk 6 schetst de voorgenomen duurzaamheids- en aanbestedingsstrategie.

4. Scenario's inkoop Duurzame Elektriciteit Fase 2

In de werksessies van het ontwikkeltraject hebben de deelnemende gemeenten de mogelijkheden, voor- en nadelen, kansen en risico's van verschillende manieren om duurzame energie in te kopen onderzocht. Doel van het ontwikkeltraject was om te bepalen hoe we maximale stimulans kunnen geven aan de regionale, additionele duurzame opwek middels energie inkoop. Onderstaande figuur geeft het spectrum van realistische en wenselijke scenario's weer, welke uit het onderzoek in het ontwikkeltraject zijn voortgekomen. Hierbij zijn energiebesparing en eigen opwek als gegeven (op basis van de trias energetica) in alle scenario's opgenomen.

Figuur 4.1 Scenario's duurzame energie inkoop

Scenario 1: Nederlandse GvO's

In dit scenario worden energie en GvO's gezamenlijk ingekocht bij de energieleverancier. Dit scenario is momenteel de meest gangbare manier van duurzame energie inkoop en wordt door bijvoorbeeld de RVO, PIANOo en SKAO gezien als de minimale vereiste mate van verduurzaming voor Nederlandse overheden. Voor dit scenario is een reguliere contracttermijn van 2 of 3 jaar voldoende.

Scenario 2: Additionele Nederlandse GvO's

De wijze van duurzame energie inkoop bij scenario 2 is gelijk aan scenario 1 maar de gemeenten stellen aanvullende eisen ten aanzien van additionaliteit aan de te leveren GvO's. Dit betekent concreet dat de leverancier GvO's moet leveren van nieuwe, tijdens de contractperiode, te realiseren duurzame opwekinstallaties (windmolens, pv installaties). Op die wijze kan de gemeente aantonen door de inkoop van "nieuwe" GvO's bij te dragen aan de energietransitie. Voor dit scenario is een langere contractperiode vereist om de leverancier voldoende tijd te gunnen om opwekcapaciteit te realiseren. Een contractperiode van minimaal 5 tot 10 jaar is gangbaar.

Scenario 3: Additionele, regionale GvO's

Scenario 3 is gelijk aan scenario 1 en 2 echter worden in bij deze wijze van energie inkoop naast additionaliteit eisen ook eisen gesteld aan de regionale herkomst van de GvO's. Dit betekent dat de leverancier GvO's dient te leveren van "nieuwe" opwekinstallaties die zijn gerealiseerd in de vooraf gedefinieerde regio (bijvoorbeeld regio Gooi&Vechtstreek). De inkoop van additionele, regionale productie kan op verschillende manieren worden vormgegeven waarbij lokale energie coöperaties een belangrijke rol kunnen spelen. Deze wijze van inkopen behelst een grotere mate van complexiteit door beperkte beschikbaarheid van de GvO's en mogelijke aanbestedingsbeperkingen maar is noodzakelijk als voorbereiding op de collectieve toekomstvisie van een gezamenlijke energie maatschappij.

Mogelijke toekomstvisie: Gezamenlijke Energie Maatschappij

Wellicht de meest ambitieuze en concrete manier om direct bij te dragen aan de realisatie van nieuwe duurzame opwekcapaciteit in de eigen regio is door dit als gemeenten zelf te organiseren. Overheden, bedrijven en bewonerscollectieven werken in dit geval samen in een gezamenlijke energie maatschappij en zetten in dit scenario hun eigen leveringsbedrijf op waardoor de mogelijkheid ontstaat om lokale duurzame opwekprojecten in te besteden. Deze complexe keuze behelst een fundamentele keuze en een langdurige samenwerking tussen partijen. Momenteel zijn tenminste 2 concrete voorbeelden hiervan actief in de Achterhoek (AGEM) en in Zaandam. Het collectief schetst dit scenario als voorbeeld voor een toekomstvisie waarvan de politieke en praktische haalbaarheid de komende jaren nader onderzocht moet worden. Dit geldt eveneens voor de andere mogelijkheden in de toekomst.

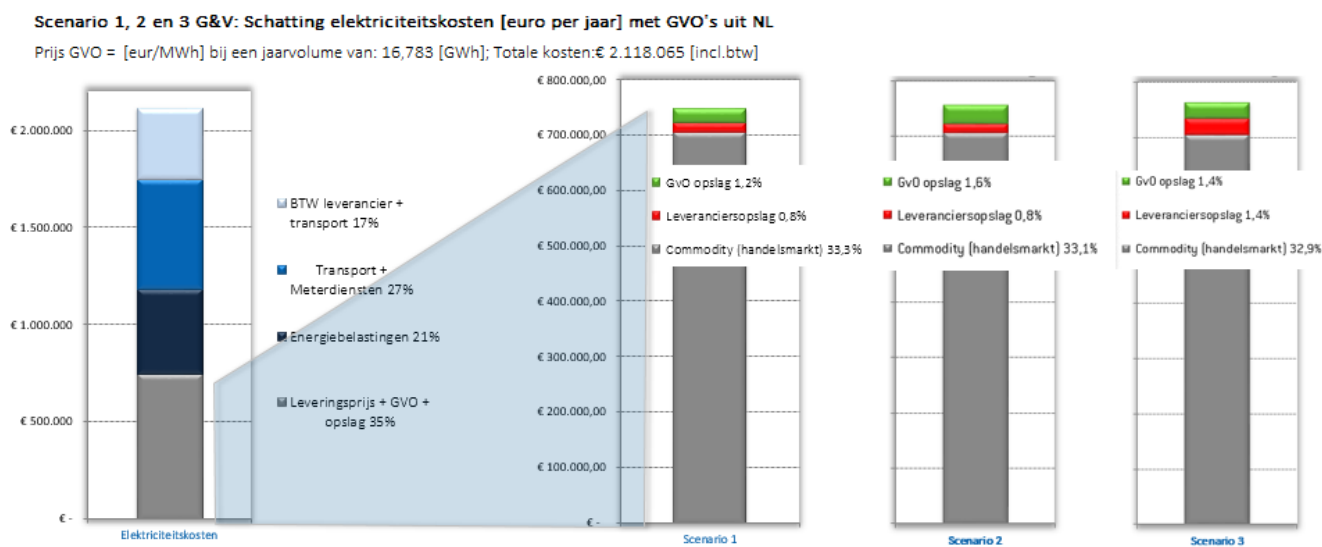

5. Kosten duurzame energie

Dit hoofdstuk beschrijft de opbouw van kosten van elektriciteit en gas voor het collectief Gooi&Vecht en de impact hierop in het geval van de 3 scenario's.

5.1 Kosten duurzame elektriciteit

Het collectief Gooi&Vecht wil duurzaam opgewekte energie inkopen die bij voorkeur wordt opgewekt in de regio en bij voorkeur wordt geproduceerd uit nieuwe, additionele duurzame installaties. Door bij de aanbesteding van energie gerichte voorwaarden te stellen aan de energielevering wordt de duurzame opwekking van duurzame energie bevorderd. Maar wat betekenen deze extra voorwaarden voor de kosten van de elektriciteit? Het collectief Gooi&Vecht betaalt op basis van huidige energieprijzen ongeveer 2,2 miljoen euro per jaar aan elektriciteitskosten voor een totaalverbruik van ongeveer 16,8 GWh zoals te zien is in de linker staafdiagram in onderstaande figuur. In deze schatting zijn alle kosten, ofwel de kosten van transport, meterdiensten, energie belasting en de leverancierskosten meegenomen.

Figuur 5.1: Schatting opbouw elektriciteitskosten

Beïnvloedbare kosten

In bovenstaande staafdiagrammen is te zien dat de energiekosten, in alle 3 scenario's, voor een groot deel bepaald worden door tarieven waar het collectief Gooi&Vecht door de aanbesteding van elektriciteit geen invloed op heeft. Dit zijn de transport- en meterdienstenkosten, energiebelasting en de BTW. Het deel van de kosten dat wel door de aanbesteding van energie kan worden beïnvloed is het leveranciersdeel van ongeveer € 0,7 miljoen euro per jaar (grijze deel van de linker staaf) ofwel circa 35% van de totale kosten.

De energiekosten die door de aanbesteding worden beïnvloed kunnen weer opgesplitst worden in de kosten voor de elektriciteit (commodity), de extra kosten voor duurzame elektriciteit (GvO opslag) en de kosten die de leverancier vraagt voor het organiseren van de energielevering (leveranciers opslag). Dit is aangegeven in het rechterstaafdiagrammen van afbeelding 5.1. De kosteninschattingen zijn gebaseerd op de inkoop van duurzame energie (GvO's) op basis van scenario 1, 2 en 3.

1. GvO opslag (1,2 – 1,6%)

De GvO opslag is een vergoeding die betaald wordt voor de duurzame eigenschap van de elektriciteit. Door aanschaf van een GvO wordt de elektriciteitsproductie van een duurzame bron toegewezen aan de eigenaar. Voor de productie van elektriciteit van een bestaande windmolen in Nederland (scenario 1) wordt momenteel ter indicatie in de markt een prijs van **€1,50/MWh** gevraagd wat betekent dat de duurzame kosten **1,2% van de totale kosten** bedragen. Nederlandse GvO's waaraan eisen worden gesteld ten aanzien van additionaliteit (scenario 2) kosten momenteel indicatie **€1,75/MWh** wat ongeveer 1,6% van de totale kosten bedraagt. Regionale GvO's (scenario 3) kunnen wel tot €5,- of €6,- euro kosten. Echter door de beperkte beschikbaar en aanbestedingsbeperkingen kan er tot maximaal 20% van het contractvolume gekocht worden. Het overige volume wordt verduurzaamd met Nederlandse GvO's. Daarmee blijven de GvO kosten ook bij scenario 3 als de percentage van de totale kosten gering. In onderstaande figuur 5.2 zijn deze kosten per gemeente weergegeven.

Indicatieve Kosten GvO's Elektriciteit (per jaar)				
Gemeente	Contractvolume (kWh)	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Gemeente Blaricum	658.236	€ 987	€ 1.316	€ 1.975
Gemeente Eemnes	1.079.144	€ 1.619	€ 2.158	€ 3.237
Gemeente Laren	1.040.965	€ 1.561	€ 2.082	€ 3.123
Gemeente Gooise Meren	3.495.709	€ 5.244	€ 6.991	€ 10.487
Gemeente Hilversum	5.842.911	€ 8.764	€ 11.686	€ 17.529
Gemeente Huizen	2.522.724	€ 3.784	€ 5.045	€ 7.568
Gemeente Wijdemeeren	1.812.004	€ 2.718	€ 3.624	€ 5.436
Regio Gooi en Vechtstreek	421.155	€ 632	€ 842	€ 1.263
Totaal	16.872.848	€ 25.309	€ 33.746	€ 50.619

Figuur 5.2: Schatting kosten per scenario

2. Leveranciersopslag (0,8 - 1,6%)

De leveranciersopslag is een vergoeding die de leverancier vraagt voor het organiseren van de energielevering. Contractafspraken over de service (facturering, contactmomenten, volume-bandbreedte), over de wijze van prijsvorming (in een keer inkopen of in delen) zijn bepalend voor deze kostencomponent. Deze kosten zijn variabel maar zullen rond de **0,8 tot 1,6% van de totale kosten** liggen.

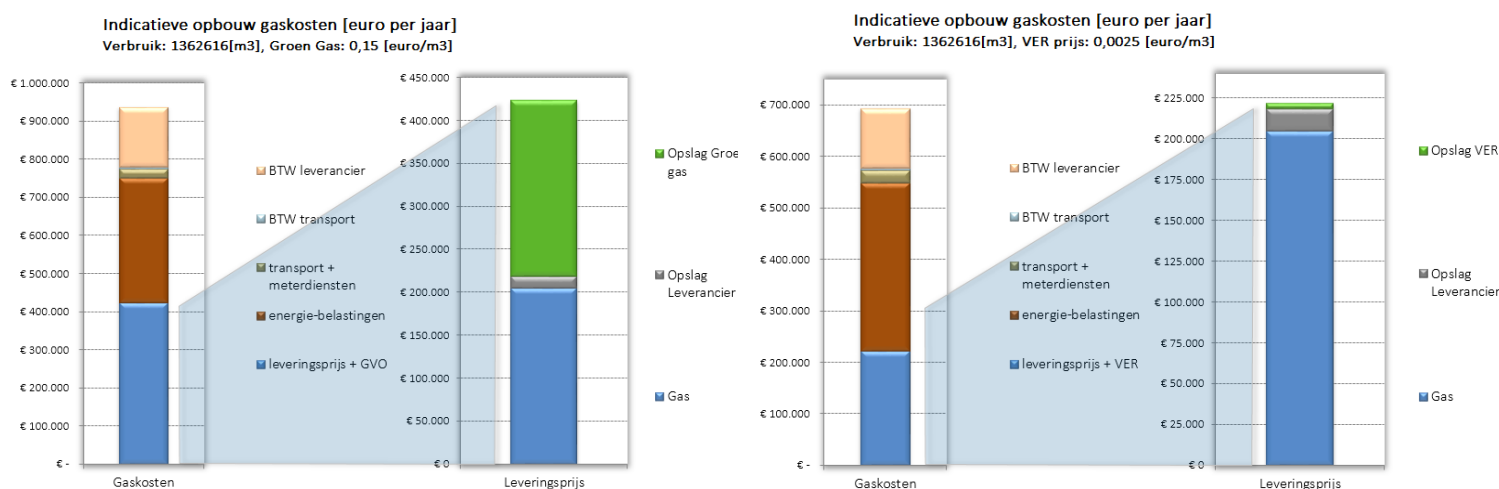
3. Commodity (ca. 33%)

Commodity is de naam die in de energiehandelsmarkt wordt gegeven voor het "kale" product elektriciteit. Dit is een handelsmarkt waarvan de prijzen fluctueren op grond van wereldwijde ontwikkelingen. Dit deel van de totale kosten is beperkt door de aanbesteding te beïnvloeden. De kosten worden door het collectief bepaald aan de hand van een doordachte inkoop- of fixatiestrategie op basis van o.a. het risicoprofiel van het collectief, marktontwikkelingen en timing. Voorafgaand aan het leveringsjaar worden op strategische momenten delen van het inkoopvolume van 16.872 MWh ingekocht. Op basis van de futures prijzen voor 2022 betekent dit dat de kosten voor commodity rond **32% van de totale kosten** bedragen.

Daarmee is de commodity het belangrijkste kostenelement waarop het collectief invloed heeft. De GvO opslag en leveranciersopslagen zijn los van de gekozen duurzaamheidsstrategie relatief een zeer klein deel van de totale kosten.

5.2 Kosten (duurzaam) aardgas

De meest duurzame manier om aardgas in te kopen is door middel van Vertogas GvO's Groen Gas. Groen gas is echter slechts zeer beperkt beschikbaar in Nederland. Deze beperkte beschikbaarheid heeft een grote invloed op de prijs. In veel gevallen kiezen afnemers daarom voor aardgas waarbij de CO₂ uitstoot gecompenseerd wordt door middel van CO₂ compensatie certificaten (VER's). De meest gewaardeerde vorm zijn Gold Standard VER (Verified Emission Reduction credit) welke worden afgegeven voor vermeden CO₂ emissies uit duurzame projecten veelal in de derdewereld. De linker staafdiagram in figuur 5.3 toont de kosten bij de inkoop van groen gas, de rechter diagram toont de inkoop van VER's.

Figuur 5.3: Schatting opbouw gaskosten inclusief GvO Groen Gas

Beïnvloedbare kosten

In bovenstaande staafdiagrammen is te zien dat, net als bij elektriciteit, de gaskosten voor een groot deel bepaald worden door tarieven waar het collectief Gooi&Vecht door een aanbesteding geen invloed op hebben. Dit zijn de transport- en meterdienstenkosten, energiebelasting en de BTW. Het deel van de kosten dat wel door de aanbesteding van gas kan worden beïnvloed is het leveranciersdeel van ongeveer €250.000 tot €400.000,- per jaar (blauwe deel van de linker staaf) ofwel 45% van de totale kosten.

De energiekosten die door de aanbesteding worden beïnvloed kunnen weer opgesplitst worden in de kosten voor de aardgas(commodity), de extra kosten voor verduurzaming en de kosten die de leverancier vraagt voor het organiseren van de energielevering (leveranciers opslag). Dit is aangegeven in het rechterstaafdiagram van afbeelding 5.3.

1. CO₂ Certificaten en/of GvO opslag (<1%-25%)

Deze opslag is een vergoeding die betaald wordt voor de duurzame eigenschap van het aardgas. Voor CO₂ uitstoot gecompenseerd gas worden meerprijzen van ongeveer € 0,001/m³ tot € 0,005/m³ gas gevraagd, afhankelijk van een groot scala aan typen certificaten. Voor GvO's groen gas is de marktprijs in 2020 rond de **€0,15/m³** gas. Ten opzichte van de groothandelprijs (commodity prijs) van ongeveer € 0,16/m³ aardgas is dat een prijsverhoging van ongeveer **25% van de totale kosten**. De beperkte beschikbaarheid van groen gas met GvO's uit Nederland is dan ook merkbaar aan de prijs. In de onderstaande tabel is een inschatting van de extra kosten per gemeente weergegeven wanneer zij Vertogas Groen gas GvO's of CO₂ compensatiecertificaten (VER Gold Standard) koopt ter verduurzaming van het gasverbruik.

Indicatieve Kosten GvO's per gemeente Aardgas			
Gemeente	Contractvolume (Nm ³)	GvO's Groen gas	VER's
Gemeente Blaricum	7.525	€ 1.129	€ 19
Gemeente Eemnes	95.549	€ 14.332	€ 239
Gemeente Laren	66.632	€ 9.995	€ 167
Gemeente Gooise Meren	61.595	€ 9.239	€ 154
Gemeente Hilversum	284.578	€ 42.687	€ 711
Gemeente Huizen	292.067	€ 43.810	€ 730
Gemeente Wijdmeren	199.639	€ 29.946	€ 499
Regio Gooi en Vechtstreek	354.954	€ 53.243	€ 887
Totaal	1.362.539	€ 204.381	€ 3.406

Figuur 5.4: Schatting kosten GvO's Groen gas (0,15 €/Nm³ en VER Gold Standard (0,0025 €/Nm³))

2. Leveranciersopslag (2%)

De leveranciersopslag is een vergoeding die de leverancier vraagt voor het organiseren van de gaslevering. Contractafspraken over de service (facturering, contactmomenten, volume-bandbreedte), over de wijze van prijsvorming (in een keer inkopen of in delen) zijn bepalend voor deze kostencomponent. Deze kosten zijn variabel maar zullen rond de **2% van de totale kosten** liggen.

3. Commodity (45%)

Commodity is de naam die in de energiehandelsmarkt wordt gegeven voor het "kale" product aardgas. Dit is een handelsmarkt waarvan de prijzen fluctueren op grond van wereldwijde ontwikkelingen. Dit deel van de totale kosten is beperkt door de aanbesteding te beïnvloeden. De kosten worden door het collectief bepaald aan de hand van een doordachte inkoop- of fixatiestrategie op basis van o.a. het risicoprofiel van het collectief, marktontwikkelingen en timing. Voorafgaand aan het leveringsjaar worden op strategische momenten delen van het inkoopvolume van 1.362.539 Nm³ ingekocht. Op basis van de futures prijzen voor 2022 betekent dit dat de kosten voor commodity rond **45% van de totale kosten** bedragen.

Besluit → Het collectief zal haar gasverbruik verduurzamen door CO₂ compensatiecertificaten (VER Gold Standard).

5.3 Wat is mogelijk indien het collectief Gooi&Vecht zelf investeert?

Indien volledig duurzaam opgewekte elektriciteit wordt ingekocht is de verwachting dat daarvoor maximaal €50.000,- ex. BTW voor de totale regio jaarlijks als kosten voor Nederlandse GvO's betaald moet worden. De vraag is wat er mogelijk is aan duurzame opwekking indien de gemeente dit jaarlijkse bedrag zelf zou investeren.

Op basis van eenvoudige kentallen kan ruwweg ingeschat worden dat voor het opwekken van het totale elektriciteitsverbruik van 16,8 GWh een miljoeneninvestering benodigd is. In bijgaande tabel is te zien wat dit betekent voor een investering in 100% windenergie of in 100% zonne-energie waarmee deze hoeveelheid energie in Nederland kan worden opgewekt.

16,8 GWh opwekken met zonnepanelen (PV) betekent:	
<i>Te realiseren vermogen</i>	18 MWp ¹⁾
<i>Aantal panelen</i>	60.000 panelen
<i>Benodigd oppervlak (zonneparken)</i>	12 hectare ²⁾
<i>Investering (zonneparken)schatting</i>	+/- €10 mln.
<i>Beheerkosten (grondkoop/huur, projectkosten)</i>	+/- 20% aanvullende kosten
<i>Doorlooptijd (zonneparken)</i>	> 2 jaar
¹⁾ O.b.v. 850 zonuren.	

32,7 GWh opwekken met windmolens op land betekent:	
<i>Te realiseren vermogen</i>	7 MW ¹⁾
<i>Aantal windmolens (x 2 MW)</i>	2 molens
<i>Benodigde ruimte (lijn)</i>	1 km
<i>Investering schatting</i>	€ 13,3 mln.
<i>Beheerkosten (grondkoop/huur, projectkosten)</i>	+/- 20% aanvullende kosten
<i>Doorlooptijd</i>	> 5 - 10 jaar
¹⁾ O.b.v. 2.650 vollast uren	

Naast de grote investeringen die nodig zouden zijn om duurzame opwekcapaciteit te realiseren voor het gehele volume van vergt dit een hoge mate van expertise. De complexiteit van de uitvoering van deze projecten vereist gespecialiseerde partijen. Deze aanbesteding kan uiteindelijk als middel dienen om deze partijen voor de gemeenten deze duurzame opwek te laten realiseren.

Besluit → Het collectief wil, gezien de benodigde investeringen en expertise, niet zelf grootschalig duurzame opwek ontwikkelen.

Binnen de toekomstvisie van het collectief van een Gezamenlijk Energie Bedrijf (GEM) is de rol van de gemeenten ten aanzien van de realisatie van lokale opwek concreter. In deze visie is het GEM, namens de gemeenten, een gegarandeerde afnemer van door lokale of regionale partijen nieuw gerealiseerde duurzame opwek in de regio. De gemeenten zullen ook dan niet zelf grootschalig duurzame opwek gaan realiseren buiten bijvoorbeeld eventuele PV-projecten op eigen gemeentelijke panden.

6. Duurzaamheidstrategie inkoop energie Fase 2

Het collectief Gooi&Vecht wil de aanbesteding voor de inkoop van energie voor de leveringsjaren 2022 en verder maximaal inzetten om de regionale energietransitie te versnellen. In voorgaande hoofdstukken zijn de besluiten die de deelnemende gemeenten hebben genomen gedurende het ontwikkeltraject beschreven. Dit hoofdstuk beschrijft welke duurzaamheids- en aanbestedingsstrategie het collectief voornemens is toe te passen om de gewenste resultaten te behalen.

6.1 Voorgenomen aanbestedingsstrategie Fase 2:

De centrale vraag van dit project is: "Hoe kan de gemeente de inkoop van energie als middel inzetten om bij te dragen aan de energietransitie?" In het ontwikkeltraject hebben de deelnemers de expliciete uitgangspunten bepaald voor de duurzaamheidstrategie ten aanzien van de inkoop van energie voor 2022 en verder. Het collectief wil met haar inkoop bijdragen aan nieuwe duurzame opwek in de regio Gooi&Vecht en ze wil daarmee een lokale stimulans geven richting de lokale/regionale energie coöperaties. Zoals beschreven is de doelstelling van het collectief Gooi&Vecht om haar eigen energieinkoop in te zetten om de duurzame energieopwek in de eigen regio te stimuleren. Voor fase 2 heeft het collectief Gooi&Vecht daarom het voornemen om in te kopen op basis van een combinatie van scenario 1 en scenario 3 waarbij maximaal resultaat behaald wordt op het gebied van regionaliteit binnen de mogelijkheden van de markt en het aanbestedingsrecht. De voorgenomen aanbestedingsstrategie is dat het collectief de opdracht van in totaal 16.873 MWh in 2 delen in de markt zet;

1. Hoofdperceel

Dit perceel betreft ongeveer 80% van totale volume aan elektriciteit, oftewel 13.784 MWh. Het collectief zet dit deel van de opdracht in de markt op basis van een 2 jarige overeenkomst voor de leveringsperiode 2022 en 2023. Daarbij dient de leverancier, naast de reguliere leverancierstaken, het volledige volume van dit perceel duurzaam te leveren in de vorm van Nederlandse GvO's wind en/of zon (scenario 1 dus). Gezien de relatief korte contractperiode stelt het collectief geen aanvullende eisen ten aanzien van additionaliteit aan de GvO's. Iedere deelnemende gemeente gaat binnen deze opdracht een individuele leveringsovereenkomst aan met de winnende leverancier. De voorwaarden voor alle deelnemende gemeenten zijn gelijk.

2. Aanbestedingsvrije percelen

De aanbestedingswet biedt op basis van o.a. artikel 2.18 en 2.19 de mogelijkheid een deel (max 20% en 80k) van een opdracht aanbestedingsvrij te gunnen. Het collectief gunt op basis hiervan, per gemeente, jaarlijks een 1 jarige overeenkomst aan de lokale energie coöperaties. In onderstaand figuur is weergegeven welk volume iedere gemeenten aanbestedingsvrij kan gunnen. In totaal resulteert dit in ongeveer 20% van het volume. Iedere deelnemende gemeente gaat binnen deze opdracht een individuele leveringsovereenkomst aan met de lokale energie coöperatie. OM Nieuwe Energie is de overkoepelende coöperatie die dit voor de lokale coöperaties faciliteert. De voorwaarden worden op collectieve basis vanuit regio Gooi&Vecht overeengekomen en zijn voor alle deelnemende gemeenten gelijk.

Met deze percelen van ongeveer 20% van de opdracht geven we direct sturing en stimulans (middels inkoop) op met name zon op dak ontwikkeling in de regio. Door direct bij energie coöperaties in te kopen halen wij een extra, kosten oprijvende, partij (de energieleverancier) er tussen uit. OM-Nieuwe Energie (de coöperatie van de energie coöperaties) is een professionele partij en biedt dus zekerheid m.b.t. levering. De energie coöperaties realiseren de lokale en regionale ontwikkeling van duurzame projecten.

Deelnemer	Totaal (MWh)	1. Hoofdperceel (80%)	2. Aanbestedingsvrije percelen (20%)
Gemeente Blaricum	658	416	242
Gemeente Eemnes	1.079	777	302
Gemeente Laren	1.041	746	295
Gemeente Gooise Meren	3.496	2.951	544
Gemeente Hilversum	5.843	5.299	544
Gemeente Huizen	2.523	1.979	544
Gemeente Wijdmeren	1.812	1.373	439
Regio Gooi en Vechtstreek	421	243	178
Totaal	16.873	13.784	3.089

Figuur 6.1: Indicatieve volumes percelen fase 2

Toekomstvisie G&V: Gezamenlijke Energie Maatschappij?

De bovenbeschreven aanbestedingsstrategie geeft het collectief 2 jaar de tijd om de mogelijkheden en haalbaarheid van de toekomstvisie ten aanzien van regionale opwek verder te onderzoeken (GEM). Een van de opties voor het collectief om direct bij te dragen aan de realisatie van nieuwe duurzame opwekcapaciteit in de eigen regio is om dit als gemeenten zelf te organiseren; een gezamenlijke energie maatschappij. Een mogelijk toekomstbeeld daarbij is om vanaf 2024 de levering van energie op maatschappelijke gronden middels quasi inbesteden direct aan lokale partijen te kunnen gunnen. Deze wijze van inkopen biedt de mogelijkheid om de gehele leveringsopdracht te gunnen aan lokale partijen. Aan de hand van inkoop op maatschappelijke gronden kunnen de deelnemende gemeenten rechtstreeks inkopen bij de energie coöperaties in de regio.

Het collectief benut de 2 jarige contractperiode van 2022 en 2023 om de mogelijkheden en haalbaarheid van onder andere deze constructie te onderzoeken en te bepalen of deze toekomstvisie past. Er zal ook onderzoek gedaan worden naar andere mogelijkheden om additionele regionale opwek via de inkoop van energie te stimuleren. Het collectief beoogt 3 leerdoelen voor deze periode: 1. Haalbaarheid van de toekomstvisie, 2. Ontwikkeling van regionale energie cooperaties ten aanzien van samenwerking met de gemeenten en professionalisering en 3. Gemeentelijke, collectieve samenwerking ten aanzien van de gezamenlijke aanpak van verduurzaming.

Indien in deze periode blijkt dat de mogelijkheden niet haalbaar zijn, bieden de leveringsovereenkomsten de mogelijkheid om deze te verlengen. Deze verlengingsopties hoeven in dat geval niet benut te worden indien, gezien de urgentie van het onderwerp, andere mogelijkheden zich voordoen.

6.2 Planning Fase 2

In de planning van de aanbesteding dient rekening gehouden te worden met een implementatietermijn. Dat betekent dat op 1 januari 2022 de tarieven via het klikken vastgesteld moeten zijn voor heel 2022 en dat alle relevante informatie omtrent de aansluitingen en facturatie bekend moet zijn bij de nieuwe leverancier(s). Het streven is daarom om uiterlijk begin 2021 de opdracht definitief aan een leverancier te gunnen, waarbij er ruimte is voor enige uitloop. Bovenstaande doelen zijn volgens deze (voorlopige) planning haalbaar. Daarbij moet opgemerkt worden dat vertragingen in besluitvorming en vertragende factoren rondom inkooprisico's deze termijn kunnen beïnvloeden. Er zal dus ruimte nodig zijn in de planning om eventuele tegenvallers op te vangen. Afhankelijk van de aanbestedingsstrategie en gestelde eisen neemt het proces van publicatie tot definitieve gunning ongeveer 4 tot 6 maanden in beslag.

Werkzaamheden	Planning
1.1 Ontwikkeltraject (in uitvoering)	
Aanleveren definitief Besluitvormingsdocument	Oktober 2020
Gemeentelijk besluitvormingsproces	Okt – Dec 2020
1.2 Voorbereidingsfase Europese Aanbesteding Hoofdperceel	
Opstellen en opleveren concept aanbestedingsstukken	Oktober - Nov 2020
Goedkeuring op definitieve aanbestedingsdocumenten projectgroep	December 2020
Gemeentelijke akkoorden aanbestedingsstrategie	December 2020
1.3 Voorbereidingsfase Aanbestedingsvrije percelen	
Opstellen leveringsovereenkomsten	Nov-Dec 2020
2 Uitvoeringsfase Europese Aanbesteding	
Publicatie aanbesteding	Januari 2021
Definitieve gunning	Maart 2021
3 Fixeren	
Start inkopen	Vanaf maart 2021
4 Contractfase	
Start leveringsovereenkomsten	Januari 2022

Figuur 6.2: Concept planning

Bijlage 1: Uitgangspunten

Hieronder zijn de uitgangspunten weergegeven zoals het collectief deze tijdens het ontwikkeltraject overeen zijn gekomen.

Energiebesparing

Besluit → *Energiebesparing wordt geen expliciet onderdeel in de aanbesteding. In de overeenkomst wordt voldoende flexibiliteit hierin geborgd.*

Eigen duurzame opwek

Besluit → *De gemeenten realiseren zon op gemeentelijke daken in eigen beheer en dus buiten deze aanbesteding om.*

Besluit → *De gemeenten zetten geen gemeentelijke dak- of grondposities in voor deze aanbesteding.*

Besluit → *Het collectief wil, gezien de benodigde investeringen en expertise, niet zelf grootschalig duurzame opwek ontwikkelen.*

Bron

Besluit → *Het collectief sluit GvO's biomassa uit en sluit daarbij aan bij de zorgen die er binnen de MRA zijn geuit over houtachtige biomassa.*

Besluit → *Het collectief wil de mogelijkheid bieden om een % GvO's van nieuwe innovatieve bronnen zoals getijdenenergie of energie uit geothermie te kunnen leveren.*

Herkomst

Besluit → *Het collectief sluit Europese GvO's uit omdat deze niet bijdragen aan de Nederlandse energietransitie.*

Besluit → *De geleverde GvO's dienen minimaal uit Nederland afkomstig te zijn.*

Besluit → *Het collectief heeft de voorkeur zo veel mogelijk (indien realistisch) GvO's uit duurzame opwek-installaties uit de regio Gooi & Vechtstreek geleverd te krijgen en eventueel de rest uit Nederland.*

Additionaliteit

Besluit → *Het collectief eist minimaal additionaliteit binnen Nederland maar streeft naar regionale additionaliteit..*

Regionaliteit- en burgerparticipatie

Besluit → *Het collectief wil een regionale stimulans aan lokale partijen bieden middels de inkoop van energie.*

Besluit → *Het collectief is bereid hiervoor hogere kosten te accepteren.*

Besluit → *De leveringsovereenkomst moet daarom de mogelijkheid bieden om GvO's af te nemen van regionale projecten.*

Aardgas

Besluit → *Het collectief zal haar gasverbruik verduurzamen door CO₂ compensatiecertificaten (VER Gold Standard).*

